

Υπήρχε η Λέξη Αγάπη στους Αρχαίους Έλληνες;



Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Μέρος β'

Αρχαία Ελληνικά κείμενα για την αγάπη:

1) «Αγάπησις απόδεξις παντελής.» — Πλάτων (Ορισμοί) «Η Αγάπη είναι η παντελής αποδοχή», 2) «Όλους αγάπα.» — Φωκυλίδης, 3) «Ο ανώτερος άνθρωπος, περισσότερο από κάθε τι, αφιερώνεται στη Σοφία και την Αγάπη. Το πρώτο είναι θνητό αγαθό ενώ το δεύτερο είναι αθάνατο.» — Επίκουρος (Επίκουρου Προσφώνηση. 78), 4) «Φιλοφρόνει πάσιν.» (φιλοφρονώ = φρονώ φίλα = σκέφτομαι με Αγάπη για κάποιον/κάτι) - (Δελφικό Παράγγελμα) (Τα δελφικά παραγγέλματα ήταν 147 αποφθέγματα που ήταν χαραγμένα στο ναό του Απόλλωνα στους Δελφούς, κυρίως στον πρόναο). Τα παραγγέλματα λέγεται ότι δόθηκαν από το θεό Απόλλωνα. Μερικά από αυτά αποδίδονται στους επτά σοφούς της Ελλάδας. 5) «**Αφειτηρία των αρετών είναι η ευσέβεια, και κορυφαίο όριό τους η Αγάπη.**» — Πυθαγόρας ο Σάμιος, 6) «Η Αγάπη προς τους ανθρώπους είναι καθήκον, αφού είμαστε όλοι παιδιά του ίδιου θεού.» — Επίκτητος. 7) «Φιλία Αγάπα.» (Να αγαπάς). - (Δελφικό Παράγγελμα), 8) «Εχούσης γάρ τι της ψυχής αγαπητικόν εν εαυτή, και πεφυκυίας, ώσπερ αισθάνεσθαι και διανοείσθαι και μνημονεύειν, ούτω και φιλείν.» - Πλούταρχος (Σόλων, 7,3,1-4). «Η ψυχή κλείνει μέσα της δύναμη Αγάπης καθώς επλάσθηκε για να αισθάνεται, να σκέπτεται και να θυμάται, έτσι επλάσθηκε και για ν'αγαπά», 9) «Φιλοφρονήσασθαι αλλήλους.» — Πλάτων (Νόμοι 738 D). «Να αγαπάτε αλλήλους.», 10) «Ούτοι συνέχθην, αλλά συμφιλείν έφυν.» — Σοφοκλής (Αντιγόνη). «Γεννήθηκα για ν' αγαπώ, όχι για να μισώ.», 11) «Αγάπα τον πλησίον μικρά ελαττούμενος.» — Θαλής ο Μιλήσιος. «**Να αγαπάς τον πλησίον σου λίγο περισσότερο από ότι αγαπάς τον εαυτό σου.**», 12) «Αγάπης δε ουδέν μείζον ούτε ίσον εστί.» — Μένανδρος. «Τίποτε δεν είναι σπουδαιότερο ούτε ίσο με την Αγάπη.» 13) «Ως καλώς έχον εστί πασάν τε γην πατρίδα νομίζειν και πάντας ανθρώπους αδελφούς και φίλους, ως αν γένος μεν όντας θεού.» — Απολλώνιος Τυανεύς (Φιλόστρατου, Απολλ. Τυαν. Επιστ. νζ). «Είναι καλό να θεωρούμε όλη τη γη πατρίδα μας και όλους τους ανθρώπους αδερφούς μας και φίλους μας, γιατί είναι όλοι παιδιά του θεού.», 14) «Καταφέρετε να βλέπετε τον χειρότερο εχθρό σας σαν αγαπητό φίλο σας, με την ίδια λαχτάρα.» — Σωκράτης 15) «Τον εχθρόν φίλον ποιείν και ευεργετείν.» — Κλεόβουλος ο Λίνδιος (Διογ. Λαέρτ. Βίοι Φιλ. Α,91). «Τον εχθρό να τον κάνεις φίλο και να τον ευεργετείς.» 16) «Ούτε γαρ ανταδικείν δεί ούτε κακώς ποιείν ουδένα ανθρώπων ουδ' αν οτιούν πάσχη υπ' αυτών.» — Πλάτων (Κριτ. 10,49 Γ). «Ούτε λοιπόν να εκδικείται κανείς πρέπει ούτε να κακοποιεί κανένα από τους ανθρώπους στιδήποτε κι αν παθαίνει από αυτούς.» 17) «..της φιλίας ...μεγίστης ούσης αρετής και ταις άλλαις ως τελειότητος επιφαινομένης. Πέρας μεν γαρ των αρετών η φιλία...η δε της φιλίας έξις ο τελειότατος των αρετών καρπός.» — Ιεροκλής (In Au. Ca. 7,9,3 κ. εξ.).

«..της Αγάπης...η οποία είναι μέγιστη αρετή και σε σχέση με τις άλλες αρετές φαίνεται ως η τελειοποίησή τους. **Η αγάπη είναι το τέλος των αρετών...και η συνήθεια της αγάπης είναι ο τελειότατος καρπός των αρετών.**» 18) «Η γάρ φιλία προς τη μιά των πάντων εστί αρχή, ει δε γε εκεί ένωσις πανταχού και ουδαμού διάκρισις» — Ολυμπιόδωρος (Σχόλια στον Γοργία. Του Πλάτωνα)

19) «Της δ αυ περί τους θεούς ευσεβείας το μεν εστι θεοφιλότης, το δε φιλοθεότης. Θεοφιλότης μεν το υπό των θεών φιλείσθαι και παρά των θεών πολλών τυγχάνειν, Φιλοθεότης δε το φιλείν τους θεούς και φιλιαν έχειν περί αυτούς» ..

Θεοφιλότης είναι το να σε αγαπούν οι Θεοί. — Μένανδρος (Διαίρεσις των επιδεικτικών 361,21) 20) «Τεκόντι δε αρετήν αληθή και θρεψαμένω υπάρχει θεοφιλή γενέσθαι, και είπερ τω άλλω ανθρώπων αθανάτω και εκείνω.» **Όποιος γεννήσει και αναθρέψει αληθινή αρετή, αυτός έχει τη δυνατότητα να γίνει αγαπημένος στους θεούς και να γίνει αθάνατος περισσότερο από κάθε άλλο άνθρωπο.** — Διοτίμα η Μαντινεία, 21) «(Ο Δίας). Φίλιος δε και Εταιρείος (ονομάζεται) ότι πάντας ανθρώπους συνάγει και βούλεται φίλους είναι αλλήλοις.» Ο Δίας Φίλιος και Εταιρείος ονομάζεται γιατί όλους τους ανθρώπους ενώνει και επιθυμεί να είναι αγαπημένοι μεταξύ τους. — Δίων Χρυσόστομος (Ογ.12), 22)

«Οι θεοί αγαπούν τους δίκαιους.» - Σοφοκλής, 23) «(η φιλανθρωπία εστί)..ηδίστη και καλλίστη και προσφιλεστάτη θεοίς τε και ανθρώποις.» — Ξενοφών (Οικονομικός,15.4), 24) «Η φιλανθρωπία είναι συνήθεια των ευγενέστερων και καλύτερων ανθρώπων.» — Πλάτων, 25) «έτι δε και τούτων επέκεινα των ενώσεων η θεία φιλία και η του αγαθού χορηγία συνέχει τον όλον κόσμον.» — Πρόκλος (Σχόλια στον Τιμ. Του Πλ. 2,112,3-4), 26) «..Ζευ...συ και τα περισσά επίστασαι άρτια θείναι και κοσμείν τα άκοσμα, και ου φίλα σοι φίλα εστιν...». Δία...εσύ γνωρίζεις πώς να ανάγεις στο μέτρο κάθε υπερβολή, να επιβάλλεις τάξη σε κάθε τι το άτακτο, και να εγκαθιδρύεις την Αγάπη ανάμεσα σε όσα δεν έχουν αγάπη μεταξύ τους» — Κλεάνθης (Ύμνος εις Δία), 27) «Τον κόσμο και τα όντα έπλασε ο Θεός, ο οποίος είναι αγαθώτατος, φιλανθρωπότατος και τελειότατος καθόσον ο ίδιος κατεσκευάσθη από τελειοτάτην ύλην» — Χρύσιππος, 28) «'Εστι δ η μεν προς γονείς φιλία τέκνοις και ανθρώποις προς θεούς, ως προς αγαθόν και υπερέχον. Ευ γαρ πεποιήκασι τα μέγιστα. Του γαρ είναι και τραφήναι αίτιοι, και γενομένοις του παιδευθήναι.» **Η σχέση της Αγάπης των τέκνων στους γονείς είναι όπως ακριβώς των ανθρώπων στους θεούς. Αγάπη δηλαδή που απευθύνεται στο αγαθό και το υπέροχο, γιατί οι γονείς δίνουν στα τέκνα τους τα μεγαλύτερα ευεργετήματα. Γιατί αυτοί τους έδωσαν την ύπαρξη, την διατροφή τους κι όταν μεγαλώσουν την εκπαίδευσή τους.** — Αριστοτέλης (Ηθ. Νικ. Η. 1162a), 29) «Ούτω και έθνει κοινή και πόλεσι ταις προεστώσαις και καθ εαυτήν εκάστη πόλει μεγάλων αγαθών η προς αλλήλους φιλία και ομόνοια.» ...μεγάλα αγαθά είναι η Αγάπη μεταξύ των ανθρώπων και η ομόνοια. — Αριστείδης (Περι ομονοίας ταις πόλεσιν,531,1-3), 30) «εκεί δε η φιλία και η ένωσις και η ενοποιός των όλων θεός.» — Πρόκλος (Στον Παρ. του Πλ. 849,14-15), 31) «Μάλλον βασιλικώτερα φιλανθρωπία του λοιπού χορού των αρετών». Η Αγάπη προς τον συνάνθρωπο είναι κατά πολύ η σημαντικότερη από όλες τις αρετές (η προεξάρχουσα όλων των αρετών). — Θεμιστιος (Ομ.1,11.26-27 Schenkl), 32) «Η αληθινή φιλία και των θεών εστί αυτών και των κρειτόνων ημών γενών, ήκει δε και εις ψυχάς τας αγαθάς.» Η αληθινή Αγάπη/φιλία είναι χαρακτηριστικό των ίδιων των θεών και των καλύτερων από τα ανθρώπινα γένη, ταιριάζει δε και στις αγαθές ψυχές. — Πρόκλος (Στ. Αλ. Του Πλ. 113,13-15).

Οι θεοί της αγάπης αρχαίας ελληνικής θρησκεία ήταν οι εξής:

- «Φίλιος» Δίας (που σημαίνει «ο Δίας της Αγάπης», ο οποίος προστατεύει την αγάπη), Αφροδίτη (θεά του έρωτα), Φιλότης (όνομα θεάς, που σημαίνει αγάπη), Έρωσ (θεός του έρωτα και της ισχυρής αγάπης για κάτι. Στην κοσμογονία του Ορφέα και του Ησιόδου ο θεός Έρωτας υπήρχε από την αρχή, με τα πρώτα στοιχεία του σύμπαντος. Έρωτας σημαίνει επίσης ισχυρή ελκτική ισχύ, και στην κοσμογονία είναι η δύναμη που συγκρατεί την ύλη, τους πλανήτες, κλπ. - ο νόμος της παγκόσμιας έλξης). Αντέρως (θεός της αμοιβαίας αγάπης). Ερωτιδείς (μικροί Έρωτες με φτερά και τόξα). Πόθος (θεός της σεξουαλικής επιθυμίας, ή της μεγάλης αγάπης για κάτι). Οίστρος (θεός παρόμοιος με τον Πόθο) - Ίμερος (θεός παρόμοιος με τον Πόθο και τον Οίστρο). Εύκλεια (θεά για την αγάπη για ένα πρόσωπο που κάνει θετικές πράξεις). Διόσκουροι: Κάστωρ και Πολυδεύκης (είναι προσωποποίηση της αδελφικής Αγάπης, της «φιλαδελφίας»). Ήρα, Ερατώ, Υμέναιος (είναι προστάτες της συζυγικής Αγάπης.) Μητέρα των Θεών, η Ρέα, η Λητώ, και η Ειλείθυια (προστάτισσες της μητρικής Αγάπης). Η Εστία προστατεύει την Αγάπη ανάμεσα στα μέλη μιας οικογένειας.

Πολλοί θεοί έχουν το επίθετο «Φίλιος» ή «Φιλία» (= αγάπη), «Φίλιος» Δίας «Φίλιος» Ερμής «Φιλία» Νυξ, «Φιλία» Φύσις, «Φίλιος» Έρωσ, «Φίλιος» Απόλλων, κ.λπ. Όλοι οι θεοί αποκαλούνται «Φίλος» ή «Φιλη» (= αγαπητός / ή): Φίλιος Ήφαιστος, Φίλη Αθηνά, κ.λπ. Ο Δίας έχει πολλά επίθετα που σημαίνουν αγάπη: «Φίλιος», «Φίλος», «Εταιρείος», «Οικειός», «Πρευμαμένης», «Ομονώος», «Ομολώιος», «Πίστιος», «Φράτριος», «Θεόταιρος», «Φιλότεκνος», «Ξένιος», «Εύξεινος», κ.λπ.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή